TARİH Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU SANAYİ DEVRİMİ

Sanayi Devrimi, insan ve hayvan gücüne dayalı üretim tarzından, makine gücüne dayalı üretim tarzına geçiştir. Bu üretim tarzı, XVIII. yüzyıl sonunda İngiltere'de ortaya çıkmış ve zamanla Avrupa'nın diğer ülkelerine yayılmıştır. Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkmasında Avrupa'da düşünce alanındaki gelişmeler ve teknik buluşlar etkili olmuştur. Teknik gelişmeler, tarım toplumundan sanayi toplumuna geçişi sağlamış ve el aletleri yerini makinelere bırakmıştır. Tarıma dayalı toplumlarda üretim, el tezgâhlarında yapılırken sanayileşmeyle birlikte üretim fabrikalarda yapılmaya başlamıştır. Fabrikaların çoğalmasıyla da işçi sınıfı ortaya çıkmıştır. Avrupa'da üretimde artış sağlanmış ve ekonomik büyüme yaşanmıştır. Sanayinin geliştiği ve ticari faaliyetlerin merkezi konumundaki yerlerde kentleşme başlamıştır. Tıptaki gelişmelerle birlikte nüfusta artış yaşanmış. Bankacılıkta, ticarette ve para hacminde genişleme olmuştur. Yeni hammadde ve pazar arayışı Avrupa devletleri arasında rekabete neden olmuştur. Sanayi Devrimi sömürgecilik sayesinde de dünyaya yayılmıştır.

1830 İhtilallerinin sebepleri:
Ekonomik hayatın gelişmesinin ancak siyasal alandaki liberalizm ile gerçekleşeceğine inanılması, Avrupa halklarında özgürlük düşüncesinin gittikçe güçlenmesi,1815 Viyana Kongresinden sonra Metternich Sistemi ile kralların özgürlük düşüncesini benimseyen Avrupa halkının üzerinde hakları kısıtlayıcı politika uygulaması,1815-1830 yılları arasında Avrupa ülkelerinin anayasal düzene geçmeleri ve kralların anayasayı kaldırmak istemesi.

1830 İhtilallerinin sonuçları: 1830 İhtilalleri, ilk olarak Fransa'da başladı. İhtilal başarılı olunca Almanya, İtalya, Polonya, İngiltere ve İspanya'da da etkilerini hissettirdi. Liberalizm akımı sayesinde İsviçre bağımsızlığını kazandı. Hükümdarların kutsal egemenlik hakları yerine, millet egemenliği hakim olmaya başladı, 1830 İhtilallerinde Batı Avrupa'da aristokrat sınıf burjuva sınıfı karşısında yenilgi aldı.

1848 İhtilallerinin sebepleri: İlk olarak Fransa'da başlayan 1848 İhtilallerinde liberalizmin yanında milliyetçilik ve sosyalizm akımları etkili olmuştur. İşçi sınıfının ise çözümlenmesini istediği pek çok sorun vardı. Krallar, bu sorunları çözmediği gibi şiddet yoluyla işçi sınıfının greve gitmesini engellemeye çalışmış ve kişi özgürlüklerini her geçen gün kısıtlamışlardır.

Liberalizm, XVII ve XVIII. yüzyıllarda değişmekte olan birey-devlet ilişkisini, akılcılık üzerinden açıklamaya çalışan siyasal düşünce akımıdır. Sanayi Devrimi'nin yayılmasını da kolaylaştıran liberalizm, iş dünyasında burjuvazinin yükselişini sağlamıştır. Yeni Çağ'da, Batı Avrupa'da sermaye ve üretim araçlarının özel mülkiyete geçmesi sonucunda sürekli kâr arama ilkeleri üzerine kurulmuş ekonomik bir sistemdir.

Kapitalizmde sermaye sahipleri üretim araçlarına da sahip olmuş ve sistemin sürekliliğini sağlamak için daha çok hammadde ve iş gücüne ihtiyaç duymuştur. Gerekli olan insan gücü, hammadde ve pazar ihtiyacı coğrafi keşiflerle ortaya çıkan sömürgecilik faaliyetleriyle karşılanmıştır. Avrupa'da giderek zenginleşen sermaye sahibi girişimci sınıfa kapitalist sınıf, yeni oluşan bu düzene de kapitalizm denmiştir.

Sosyalizm, sermaye sahipleriyle işçiler arasındaki eşitsizliği, servet ve refah farklarını ortadan kaldırma iddiasında olan bir ideolojidir. Kapitalizmi sömürü olarak gören sosyalizm; birlikte hareket etmeye, ortak mülkiyete ve sosyal eşitliğe önem vermiştir. Sosyalizm ile birlikte Avrupa'da meydana gelen işçi hareketleri sonucunda sendikalar kurmaya başlanmıştır.

Marksizm, Alman Filozof Karl Marx'ın klasik Alman felsefesini, Fransız sosyalizmini ve İngiliz siyasal düşüncesini bir araya getirerek oluşturduğu ideolojidir. Önceki sosyalist düşünceleri hayalci olarak niteleyen Marx, Frederich Engels'le birlikte bilimsel sosyalizmi ortaya koymuştur. Marx, tarihin geçmişten itibaren bir sınıf mücadelesinin sonucunda oluştuğuna inanmıştır. Ona göre XIX. Yüzyılda egemen sınıf burjuvazidir. Burjuvazi, işçi sınıfının sömürülmesine neden olmuştur. Karl Marx, yapılacak ihtilal için tüm işçileri sınır tanımadan birleşmeye ve devrimci partiler kurmaya çağırmıştır.

SORULAR

1) Aşağıdakilerden hangisi Sanayi İnkılabı'nın sonuçlarından biri değildir?
A) Fabrikalarda seri üretime geçildi.
B) Refah düzeyinde artış yaşandı.
C) Köyden kente göç hızlandı.
D) Sömürgecilik yarışı hızlandı.
E) Çok partili hayata geçildi.
Cevap: E

2) I. Buharlı makinelerin icadı,
II. Sanayi Devrimi,
III. Sömürgecilik,
IV. Ulusal devletlerin kurulması,
V. 1830 İhtilali
Bu sıralama dikkate alındığında neden-sonuç ilişkisini bozan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?
A) Yalnız I B) Yalnız II
C) Yalnız III D) Yalnız IV
E) Yalnız V **Cevap: D**

3) ..... : Ekonomik ve toplumsal olguların değişmesini sağlayan yasaları bu bağlamda, kapitalist düzenden yeni bir düzene nasıl dönüşeceği amacı ile Karl Marx ve Fredrich Engels tarafından ortaya atılan bir fikir akımıdır.
..... : Serbest piyasa ekonomisi veya serbest girişim ekonomisi olarak bilinir. Özel teşebbüse (girişim) ve piyasa serbestliğine dayalı olan bir üretim sistemidir ayrıca üretim araçlarının özel mülkiyetine dayanan üretimle tüketimin pazar tarafından engelendiği bir ekonomik sistem de denilebilir.
..... : Tarihsel kökeni XVI. yüzyılın başlarına kadar giden siyasal bir doktrin (öğreti) ve felsefedir. Özgürlük, serbestlik ve hürriyet anlamlarına gelir ve insanların özgürlüğünü savunan bir düşünce sistemidir.
..... : Kapitalizme bir tepki olarak doğan ve kapitalizmin özel mülkiyet, piyasa ekonomisi ve kâr esasına karşı çıkan bir ideolojidir.
Yukarıdaki boşluklarda yer alan fikir akımlarının isimleri hangi seçenekte doğru sıralanmıştır?
A) Kapitalizm - Liberalizm - Sosyalizm - Marksizm
B) Sosyalizm - Liberalizm - Kapitalizm - Marksizm
C) Marksizm - Kapitalizm - Liberalizm - Sosyalizm
D) Liberalizm - Kapitalizm - Sosyalizm - Marksizm
E) Marksizm - Liberalizm - Sosyalizm - Kapitalizm
Cevap: C